

Sammanfattning

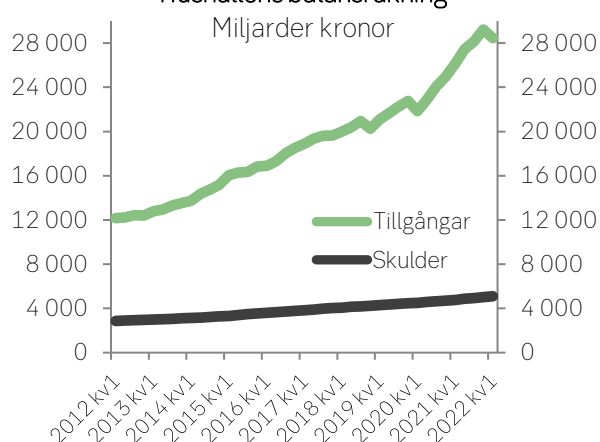
Turbulent start på 2022

- Hushållens tillgångar minskade med 781 miljarder kronor till 28 439 miljarder kronor
- Skulderna ökade med 68 miljarder kronor till 5 099 miljarder kronor
- Hushållens nettotillgångar minskade med 849 miljarder kronor (-3,5 procent)

Efter ett rekordstarkt börsår 2021 började 2022 desto svagare och vid utgången av mars stod Stockholmsbörsen nästan 15 procent lägre än vid årsskiftet. Under samma period fortsatte inflationen uppåt och nådde den högsta nivån sen början på 1990-talet. Inflationen som vid årsskiftet till stor del drevs av höga energipriser men som vid utgången av kvartalet var betydligt mer bredbaserad, bland annat till följd av Ukrainakrigets ekonomiska effekter. Med stigande bolåneräntor som följd av marknadens förväntningar på kommande aktioner från Riksbanken ökade också hushållens bostadskostnader som i en förlängning kan skapa en något mer avvaktande utveckling på den annars rekordstarka bostadsmarknaden. Med anledning av de allt större ekonomiska orosmolnen, främst drivet av de stora nedgångarna på de finansiella marknaderna, minskade hushållens förmögenhet med nästan 850 miljarder kronor. Senast förmögenheten utvecklades negativt var under kvartal ett 2020 då den minskade med 970 miljarder kronor, också då drivet av breda börsnedgångar.

Under det första kvartalet minskade hushållens samlade förmögenhet med 781 miljarder kronor till 28 439 miljarder kronor. Det var endast fastighetstillgångarna som steg under kvartalet. De ökade med 58 miljarder kronor vilket motsvarar en uppgång med 0,4 procent. Räntetillgångarna minskade med 14 miljarder kronor, en nedgång med 0,3 procent jämfört med förra kvartalet och aktietillgångarna sjönk med hela 824 miljarder kronor, en minskning med 7,6 procent. Efter att förmögenheten stigit konstant sen pandemins utbrott i början på 2020 bryts nu trenden.

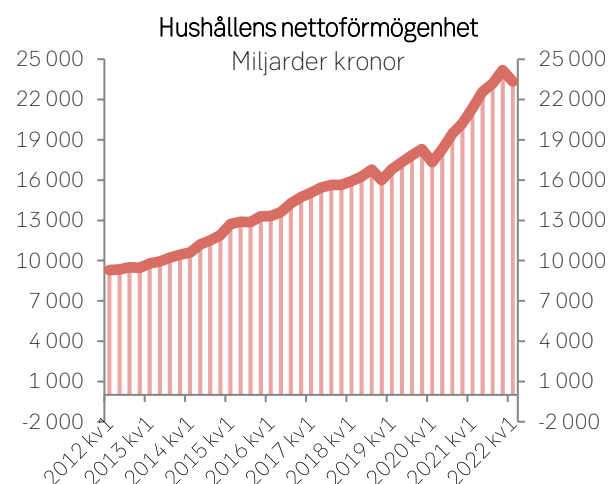
Hushållens balansräkning

Tillgångarna består av bostäder, försäkringar, aktiesparande, fondsparande, sparkonto, premiepension och obligations-

sparande. Den enskilt största tillgången, bostäder, utgör nästan hälften av den samlade förmögenheten. Samtidigt har aktietillgångarna växt till att motsvara 35 procent av förmögenheten. Det innebär att tillgångarna till stor del drivs av utvecklingen på bostadsmarknaden och börsen och endast i mindre utsträckning av det kvartalsvisa nysparandet.

Den andra sidan av hushållens balansräkning, den aggregerade skuldstocken, fortsatte att stiga under det första kvartalet. Skulderna steg med 68 miljarder kronor, en ökning med 1,3 procent. Det är en något långsammare ökningstakt jämfört med föregående kvartal (+ 1,8 procent). De samlade skulderna har stigit stadigt under hela Sparbarometerens historia. Vid utgången av första kvartalet uppgick de till 5 099 miljarder kronor. Trots en något lägre ökningstakt under kvartalet har skulderna på årsbasis vuxit med 6,9 procent, vilket tillsammans med förra kvartalet är den största årliga ökningstakten sedan början på 2017. För första gången på två år minskade tillgångssidan vilket tillsammans med stigande hushållsskulder gör att hushållens samlade nettoförmögenhet, tillgångar minus skulder, minskade. Hushållens nettoförmögenhet sjönk med 3,5 procent och låg vid utgången av det första kvartalet på 23 340 miljarder kronor. Det kan jämföras med en nedgång med 5,3 procent under pandemins inledning.

Hushållens nysparande under första kvartalet uppgick till 125 miljarder kronor. Det är 33 miljarder kronor mindre än motsvarande kvartal föregående år och 22 miljarder mindre än nysparandet under föregående kvartal. Nysparandet drevs till största delen av sparande på bankkonto (61 miljarder) och tjänstepensioner (33 miljarder).

Kv1 2022 ¹	Miljarder kronor
Ingående värde	29 220
Förändring räntetillgångar	-14
Förändring aktietillgångar	-824
Förändring fastighetstillgångar	+58
Varav nysparande	+125
Utgående värde	28 439
Skulder	-5 099
Nettotillgångar	23 340

¹ Avrundade siffror vilken kan bidra till differens i summering av tabell.

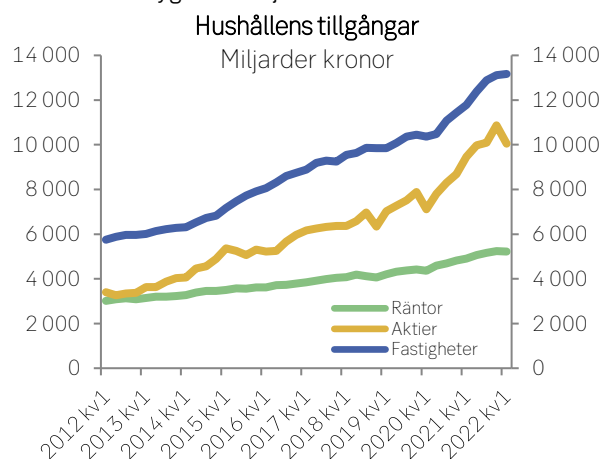
Tillgångar

Börsen drar ner hushållens förmögenhet

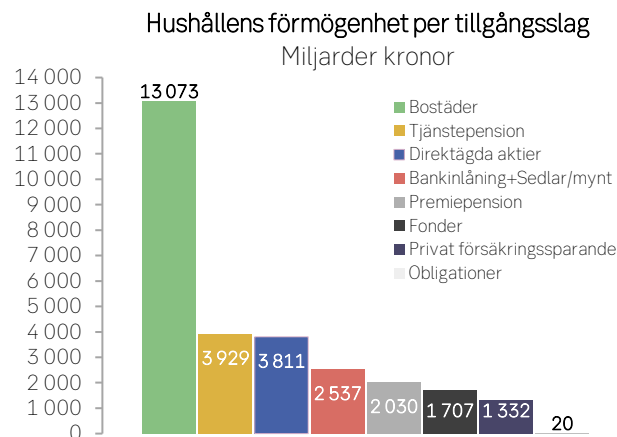
- Hushållens aktietillgångar sjönk med 824 miljarder kronor
- Fastighetstillgångarna steg med 58 miljarder kronor
- Något lägre nysparande under första kvartalet, 125 miljarder kronor

Medan börsåret 2021 slutade med 35 procents uppgång på den breda Stockholmsbörsen (OMXSPI) har 2022 inletts betydligt mörkare med tvåsiffriga nedgångar under årets första kvartal. Aktietillgångarna har således utvecklats negativt och hushållen har samtidigt nettosålt fonder för att istället placera pengarna på bankkonto. Något som kan tolkas som en strategi för att minska sin risk i turbulenta tider och samtidigt ta hem vinster från de tidigare årens starka börsutveckling. Fastighetstillgångarna har haft en svag utveckling under kvartalet, vilket bekräftar bilden av att bostadsmarknaden kylts av något.

Tillgångarna sjönk med 781 miljarder kronor, vilket motsvarar en nedgång på 2,7 procent. Hushållens bruttoförmögenhet uppgick vid utgången av första kvartalet till 28 439 miljarder kronor. Trots en negativ utveckling är det fortfarande mer än till exempel Storbritanniens samlade ekonomi (BNP) under 2021. Nedgången under kvartalet berodde främst på sjunkande aktietillgångar (-7,6 procent) som står för lite mer än en tredjedel av hushållens förmögenhet (35 procent). Räntetillgångarna minskade med 0,3 procent men utgör knappt en femtedel av hela förmögenheten och får därmed begränsat genomslag på helheten. Hushållens fastighetstillgångar, som utgör 46 procent av de samlade tillgångarna, hade en svagt positiv utveckling på 0,4 procent. En betydligt lägre utveckling jämfört med motsvarande kvartal förra året (+3 procent). Tillgångarna fördelas mellan 5 227 miljarder kronor i räntetillgångar, 10 044 miljarder kronor i aktierelaterade tillgångar och 13 168 miljarder kronor i fastigheter. Nettoförmögenheten, tillgångar minus skulder, utvecklades negativt för första gången sedan kvartal ett 2020 och uppgick vid utgången av första kvartalet till 23 340 miljarder kronor. Utvecklingen drevs till största delen av en negativ börsutveckling som fick hushållens aktietillgångar att minska med drygt 800 miljarder kronor.

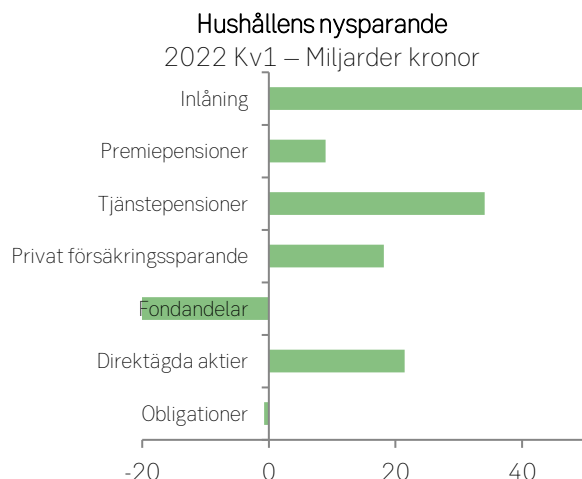

Om hushållens förmögenhet i stället delas in i fler tillgångskategorier blir det ännu tydligare att bostäder är den enskilt största tillgången på 13 073 miljarder kronor och är mer än tre gånger så stor som hushållens näst största tillgång, tjänstepension (3 929 miljarder kronor). På mindre än 10 år har bostadstillgångarna mer än fördubblat i värde.

Hushållen nysparade 125 miljarder kronor under det första kvartalet vilket är 21 procent lägre än samma kvartal förra året. Största nysparandet var på bankkonto, 64 miljarder kronor. Därefter följer tjänstepensioner (+34 miljarder), direktägda aktier (+21 miljarder), privat försäkringssparande (+18 miljarder), premiepension (+9 miljarder), obligationer (-0,7 miljarder) och fondsparande (-21 miljarder).

Hushållen fortsätter ha ett starkt nysparande som ligger en bra bit över snittet under de senaste tio åren (98 miljarder). Under kvartalet ser vi en omfördelning där fonder har sålts och istället placerats på sparkonto, vilket är ett tecken på att hushållen trygghetssäkrar ekonomin i osäkra tider. Efterfrågan på kontanter har varit negativt första kvartalet under hela Sparbarometerens historia men nu har det skett ett trendbrott där efterfrågan istället ökat. Troligtvis som en reaktion på kriget i Ukraina och myndigheternas rekommendationer om att ha lite kontanter tillgängligt hemma vid kris eller krig. Under de senaste 12 månaderna har hushållen nysparat 629 miljarder kronor vilket är nästan tre gånger så mycket som under finanskrisen 2008. Samtidigt uppger en majoritet av svenska hushåll att de planerar att utöka sitt sparande de kommande sex månaderna enligt senaste [Sparkollen](#). Det blir en fråga att följa i kommande redovisningar av Sparbarometern.

Skulder

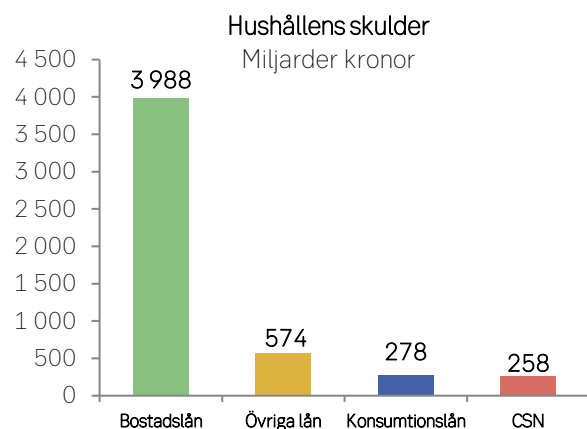
Hushållens skuldökningstakt bromsar in

- Hushållens samlade skulder uppgick till 5 099 miljarder kronor
- Bostadslånen steg med 1,4 procent
- Skulderna ökade med 1,3 procent under första kvartalet

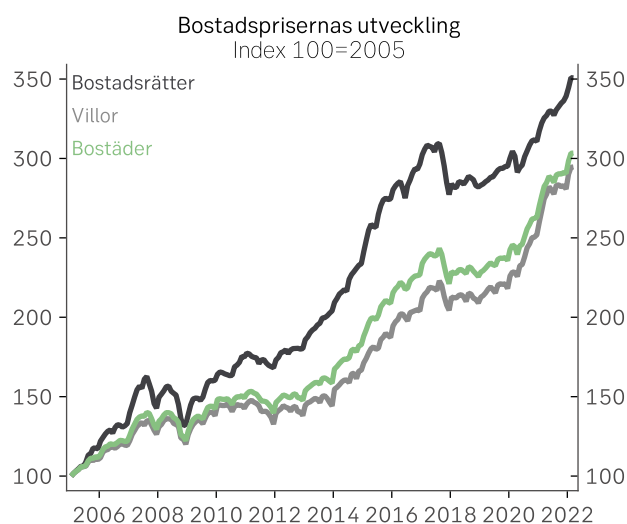
Inledningen av året återspeglades av en hög inflation, stigande bolåneräntor och allmänt högre ränteförväntningar. En utveckling som fick genomslag på hushållens skulduppbyggnad under kvartalet. Det var enbart skulderna till CSN som hade en högre utvecklingstakt än föregående kvartal som till stor del kan förklaras av att många studenter tar på sig nya skulder inför terminsstart. Övriga skulder hade en lägre utvecklingstakt än föregående kvartal där konsumtionslånen hade den lägsta utvecklingstakten på sex år. Hushållens samlade skulder ökade med 68 miljarder kronor (+1,3 procent) under kvartalet och uppgick vid utgången av mars till 5 099 miljarder kronor. Skulderna stiger stadigt kvartal efter kvartal och motsvarar idag mer än fyra gånger den svenska statsskulden. Skulderna består av bostadslån, studielån hos CSN, konsumtionskrediter och övriga lån hos finansbolag. Dessa skulddelar utvecklas i olika takt och från olika nivåer och bidrar därmed i olika utsträckning till totalnoteringen.

Hushållens studieskulder (hos CSN) låg under första kvartalet på 258 miljarder kronor, en ökning med 2,6 procent från föregående kvartal. Konsumtionslånen på 278 miljarder är i storlek jämförbara med studielånen. De ökade med 0,4 procent, vilket är långsammare än snittet under det senaste decenniet (+1,3 procent). De har under de senaste åren stigit i betydligt snabbare takt än studieskulden, vilket har lett till att konsumtionslånen sedan slutet av 2018 är större än studieskulden. Totalt står dessa skulder för knappt 11 procent av alla skulder. Det gör att de får ett begränsat genomslag på skuldstocken, till skillnad från exempelvis hushållens bolåneskulder som står för nästan 80 procent av skuldstocken.

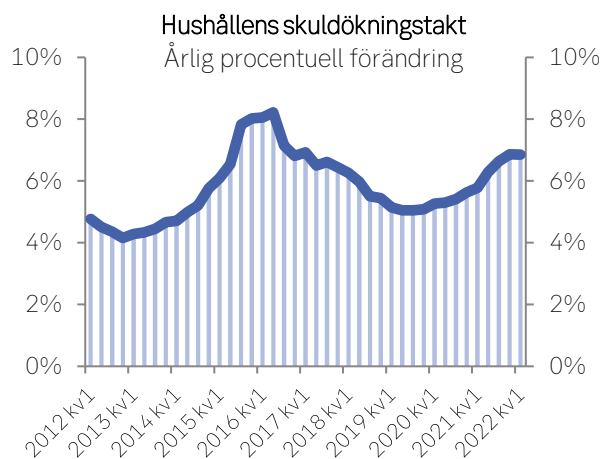
Under första kvartalet växte kategorin övriga lån med 1,1 procent vilket går i linje med förra kvartalets ökningstakt. Övriga lån definieras som utlåning till företagarkhushåll exklusive bostadslån samt all utlåning till hushållens icke vinstdrivande organisationer.

Den största delen av lånestocken är bostadslån och den fortsatte att växa både på kvartalsbasis med 54 miljarder (1,4 procent) och på helår (7,1 procent). Ökningen under det första kvartalet var något lägre än det kvartalsvisa snittet de senaste 10 åren (1,5 procent). På årsbasis sjunker ökningstakten för första gången sedan slutet på 2019. Bostadslånen utgör 78 procent av hela skuldstocken. Den viktigaste förklaringen till bostadslånens höga andel av den totala skuldstocken är den starka boprisutvecklingen det senaste decenniet. En utveckling som accelererat under pandemin. Bostadslånen är också den enda skuldkategori som aldrig minskat under Sparbarometerens 25 år långa historia. Sedan pandemins intåg, kvartal ett 2020, har priset på villor stigit med i genomsnitt 28,5 procent för hela riket. Bostadsrätter har under samma period stigit med 16 procent. Det har bidragit till att omsättningen av bostäder inte bara sker till högre priser utan också till högre belåningsgrader.

Sammantaget fortsätter hushållens skulder att stiga och når vid utgången av kvartalet en ny toppnotering på 5 099 miljarder. Skuldökningstakten som årlig procentuell förändring ligger precis som förra kvartalet på 6,9 procent och det verkar således som att flera år av starka uppgångar har tappat något i fart.

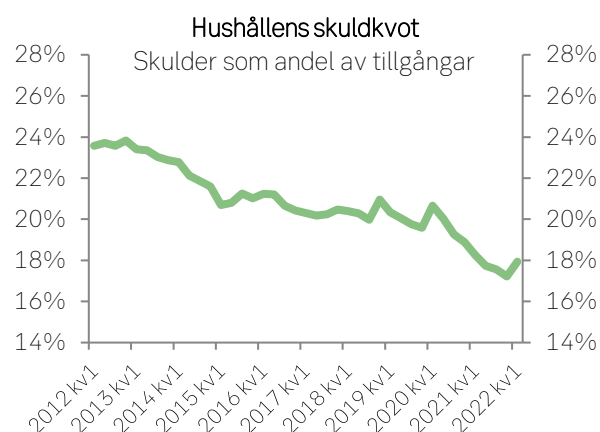

Skuldkvot

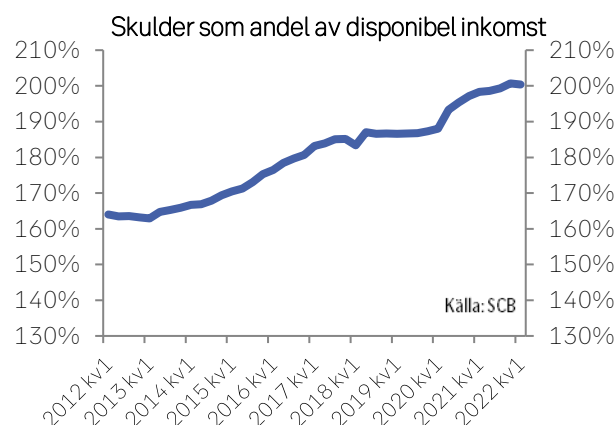
Hushållens skuldkvoter byter riktning

- Skulderna som andel av förmögenheten vänder upp till 17,9 procent
- Skulderna som andel av disponibel inkomst sjunker till 200,4 procent
- Räntekvoten är fortsatt 3,7 procent

Hushållens balansräkning drar åt två olika under årets första kvartal. Förmögenheten vänder ner i samband med skakiga börser och skulderna fortsätter att öka i takt med en stabil boprisutveckling under årets inledning. Kombinationen av dem båda gör att hushållens skuldkvot, de aggregerade skulderna som andel av de aggregerade tillgångarna, ökade under det första kvartalet till 17,9 procent (+0,7 procentenheter). Skulderna ökade med 1,3 procent (+68 miljarder), vilket är en långsammare ökningstakt än under föregående kvartal (1,8 procent). Hushållens tillgångssida minskade samtidigt med 781 miljarder (-2,7 procent). Sammantaget innebär det att skuldkvoten vänder upp och ökar för första gången på två år.

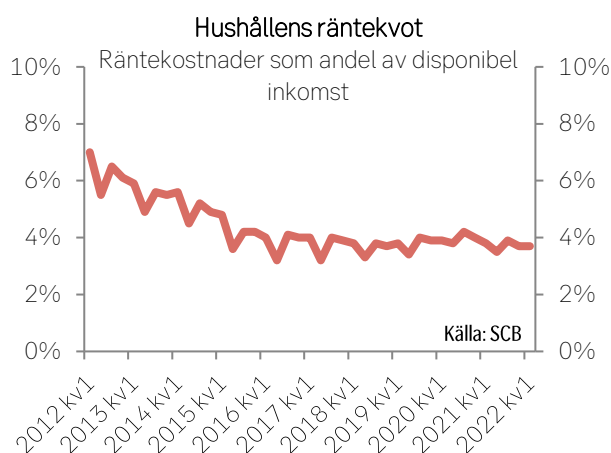
Om man tittar på hushållens skulder som andel av disponibel inkomst minskar den under årets första kvartal. Under kvartalet växte hushållens disponibla inkomster snabbare än skulderna vilket resulterade i att skuldkvoten minskar något från föregående kvartal men ligger kvar på en nivå över 200 procent. Trenden med stigande skuldkvot bromsar in under kvartalet efter ett par år av kraftiga uppgångar.

I SEB:s Sparbarometer studerar vi skulderna både i förhållande till hushållens disponibla inkomster och till de samlade tillgångarna. Skulder i relation till tillgångar vänder uppåt efter en minskad förmögenhetssida. Samtidigt stiger de disponibla inkomsterna snabbare än skulderna vilket gör att också den kvoten byter riktning. Det ena måttet är inte mer korrekt än det andra men den historiska utvecklingen visar att analysen av hushållens skuldsättning inte blir komplett utan att både tillgångar och inkomster inkluderas. Det är viktigt att förstå både hushållens balans- och resultaträkning när man analyserar hushållens skuldsättning.

För att få en helhetsbild av hushållens skuldsättning är även ett tredje och kompletterande mått viktigt, den så kallade räntekvoten. Den mäter relationen mellan hushållens ränteutgifter och hushållens disponibla inkomster. De senaste årens låga och sjunkande räntor har gjort att räntekvoten fallit trots att skulderna stigit. Under första kvartalet låg räntekvoten på 3,7 procent. Trenden är nedåtgående sedan slutet av 2011, men under de senaste 5-6 åren har räntekvoten planat ut runt 4 procent vilket sammanfaller med den period som Riksbanken hade minusränta.

Under kvartalet signalerade Riksbanken att en höjning av reporäntan var att vänta för att få bukt med den höga inflationen. Det fick marknaden att reagera i form av att genomsnittliga bolåneräntorna började stiga. Att räntekvoten ligger kvar på samma nivå som föregående kvartal tyder däremot på att hushållen ännu inte påverkats av dessa räntehöjningar, vilket bland annat kan förklaras av att många har bundna lån. Fler höjningar av reporäntan är planerade under året och bolåneräntorna väntas stiga ytterligare. Tiden med låga räntekvoter är av allt att döma över och många svenska hushåll går in i ett nytt ekonomiskt klimat. Hur hushållen kommer reagera på ett ändrat ränteläge blir en fråga att följa i Sparbarometern framöver.

De svenska hushållens skuldsituation ser alltså olika ut beroende på vilket mått man använder. Det som är gemensamt för dem är att de aggregerade nominella skulderna stigit under hela mätperioden. Avgörande för hur måtten förändrats över tid har alltså inte varit om skulderna gått upp eller ner utan hur de disponibla inkomsterna, det generella ränteläget och hushållens tillgångar har utvecklats.

Definitioner och källor

Definitioner

Tillgångar	Bostäder, direktägda aktier, tjänstepensioner, privat försäkringssparande, fonder, inlåning (inkl. bankkonto, riksgäldsspar, sedlar och mynt), premiepensionssparande och obligationer
Bostäder	Taxeringsvärde enligt Skatteverkets typkoder och marknadsvärdesberäkning med SCB:s köpskillingskoefficient. Observera att justering gjorts gentemot tidigare kvartal då Skatteverket justerat sina definitioner och typkoder
Skulder	Bostads-, konsumtions-, CSN- och övriga lån
Nettoförmögenheten	Tillgångar – skulder
Skuldkvot	Skulder/Tillgångar
Nysparande	Nettotransaktioner i respektive kategori

Källor

- Pensionsmyndigheten
- SEB
- Svensk Försäkring
- Statistiska centralbyrån (SCB)
Valueguard

Denna rapport publicerades 2 juni 2022

Américo Fernández

Privatekonom
070-739 45 64

Susanne Eliasson

Senior privatekonomisk analytiker
070-763 65 88

Amie Berglund

Privatekonomisk analytiker
Ansvarig för sammanställningen av Sparbarometern
070-739 41 51

Niklas Magnusson

Presskontakt
070-763 82 43